

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. IV-Sl-721/73-2
od 19.VI 1973.

Vijeće: Gavro Badovinac, dr Zdenko Antić, dr Emilio Pallua

Prijevoz stvari morem - Lučki slagač - Ukrcaj tereta "po linijskim uvjetima" - Značenje izraza "pod čekrk" - Teret se ne nalazi "pod čekrkom" ako je smješten 30 metara daleko od boka broda u lučkom skladištu - Kad se ukrcaj vrši po linijskim uvjetima, brodar određuje redoslijed krcanja u brod - Ukoliko iz ugovora između brodara i slagača ne proizlazi da slagač u ime brodara prima teret od krcatelja u svom skladištu, slagač od skladišta do čekrka radi u ime krcatelja, a od čekrka dalje u ime brodara - Za neukrcavanje tereta slagačevom krivnjom brodar odgovara ako je slagač radio u njegovu ime - Kad zapovjednik broda krcateljima preda plan slaganja tereta s redoslijedom ukrcaja, svi su se krcatelji dužni pridržavati toga redoslijeda

Tužitelj je špediter koji je za svoga komitenta primao teret od brodara, a tuženici su brodar koji je načinio ugovor o prijevozu tereta i lučki slagač koji je teret morao ukrcati u brod.

Nesporno je među strankama da je nalogodavac tužitelj, kao naručitelj prijevoza robe morem načinio ugovor s prvotuženim brodarom broda "Executor" o prijevozu 14 sanduka kože iz luke Rijeke do luke Bostona; da je tužitelj kao špediter dao nalog drugotuženom, u kojega se skladištima odnosna roba nalazila, da odnosnu robu krca na brod prvotuženoga "Executor"; da sporna roba nije ukrcana, te je brod prvotuženoga otplovio iz luke Rijeke, a da odnosni teret nije ukrcao; da je tužitelj, da bi spriječio veću štetu, istu robu otpremio kamionom do luke Genove i u njoj ukrcao istu robu na drugi brod, da bi roba stigla na odredište na vrijeme; da je tužitelju time nastala šteta od 8.058,47 dinara.

Tužitelj tužbom traži da mu odnosnu štetu plati prvotuženi kao brodar broda zbog neizvršenja ugovorne obaveze ukrcaja robe, odnosno drugotuženi kao slagač koji nije na vrijeme postupio po nalogu i dispoziciji tužitelja kao otpremnika robe.

Rješavajući spor prvostepeni sud pobijanom presudom obvezao je prvotuženoga brodara da plati tužitelju utuženi iznos s kamatama i da mu naknadi troškove spora od din. 1.686,50 iz razloga jer je nakon provedene rasprave i izvedenih dokaza

našao da je prvotuženi brodar odgovoran za nastalu štetu tužitelju zbog neizvršenja ugovorne obaveze ukrcaja robe na brod. Roba se nalazila u neposrednoj blizini broda svega 30 m u skladištu, pa se može smatrati da je roba bila postavljena uz bok i pod čekrku broda, te se može logično zaključiti da je brodar zaboravio ukrcati ovaj teret, za koji je sigurno znao da ga treba ukrcati i koji je bio planiran za ukrcaj. Ovakav postupak brodarov predstavlja grubu nemarnost u izvršavanju preuzetih obaveza, pa kako je iznos štete dokazan vjerodostojnim ispravama, to je prvotuženi dužan tužitelju štetu naknaditi.

O tužbenom zahtjevu protiv tuženoga poduzeća "Lu-ka", odlučivanje je odgođeno do pravomoćnosti presude.

Presudu žalbom pobija prvotuženi zbog povrede formalnog i materijalnog prava i predlaže da se pobijana presuda preinači i tužitelj odbije sa zahtjevom od prvotuženoga, odnosno da se presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Povredu prava prvotuženi vidi u tome što smatra da sud polazi od pogrešnog stajališta da je tuženi brodar bio dužan zatražiti ukrcaj spornog tereta na brod, ističe da se radi o prijevozu linijskim brodom, to je vrijeme zadržavanja u pojedinim lukama pa tako i u Rijeci unaprijed utvrđeno redom plovidbe i određeno točno vrijeme dolaska i odlaska broda. Zadržavanje broda u luci Rijeke bilo je predviđeno od 30.III do 1.-2.IV 1966. g. tj. 3 dana, za to vrijeme brod je krcao razni teret i držeći se reda plovidbe otplovio je, a da nije ukrcao oko 250 tona razne robe, među kojom i spornu količinu preradjenih koža, koja je roba bila planirana za ukrcaj i prijevoz. Do ukrcaja sporne robe nije došlo jer roba nije bila dovezena pod čekrku, pa nije ni mogla biti ukrcana.

Ističe da je brodar bio zainteresiran za prijevoz odnosne robe, jer se radi o robi za koju se plaća velika vozarina, pa je jedan od oficira broda kad je vidio u planu za ukrcaj robe odnosnu robu, sa svjedokom u skladištu drugotuženoga odredio da se roba ima ukrcati među posljednjom i složiti u posebno skladište na brodu. Medjutim kako ovaj teret nije bio dovezen pod brod radi ukrcaja, brod je otputovao bez toga tereta. Ovo nije bio osamljeni slučaj već se događalo u to vrijeme više puta da je roba ostala neukrcana. Na ovu okolnost upućuje i iskaz svjedoka, radnika agenta broda u Rijeci, te su njemu poznati razlozi zbog kojih sporni teret nije bio ukrcan, što je svjedok i objasnio. Ako nije došlo do ukrcaja odnosne robe, prvotuženi ističe da nije njegova krivnja, nego roba nije ukrcana zbog

toga jer nije bila dovezena pod brod, iako je zaduženi član posade broda odredio mjesto za ukrcaj kao i vrijeme ukrcaja.

Drugostepeni sud je žalbu usvojio, prvostepenu presudu ukinuo i stvar vratio na ponovno raspravljanje.

Ocjenjujući pitanje odgovornosti prvotuženoga za neizvršeni ukrcaj robe na brod, pa time i za povredu ugovora o prijevozu robe, prvostepeni sud pogrešno uzima da je odnosna roba bila stavljena na raspolaganje brodaru za ukrcaj pod čekrk time što se roba nalazila u lučkom skladištu, koje je bilo udaljeno od boka broda svega 30 m, te što je za ukrcaj odnosne robe bilo dosta prostora na brodu, jer se radi o malom volumenu i težini od svega 3.745 kg.

Iz nesporne činjenice da se prijevoz spornoga tereta imao izvršiti linijskim brodom, očito je da se i ukrcaj robe vrši prema uvjetima linijskog prijevoza, gdje je dužnost naručitelja broda, odnosno prijevoza - krcatelja da robu dovezu uz bok broda - pod čekrk. Dovozi i ukrcavanje robe vrši se u skladu načela "tako brzo kako brod može primiti". Ove riječi treba tumačiti tako da su krcatelji, odnosno njihovi pomoćnici - slagači robe, a to je u luci Rijeke drugotuženo poduzeće, dužni robu dovesti pod čekrk te se roba ukrcava onom brzinom i onako kako to brodar raspoređi. Naime obzirom na količinu i tehniku poslovanja u luci brodar je taj koji poziva i određuje ukrcaj robe na brod po određenom radosljedju. Krcatelj od svoje strane dužan je robu pripremiti i poduzeti sve da bi roba bila u određeno vrijeme na dohvatu brodskih dizalica, odavde brodar robu ukrcava na brod, odnosno ovaj posao za njega obavlja lučki slagač. Prema tomu drugotuženi lučki slagač može biti krcateljev pomoćnik od skladišta do boka broda, a ujedno može biti i pomoćnik brodarov za ukrcaj robe ispod čekrka do u skladišta broda. Pod datim okolnostima lučki slagač može biti pomoćnik brodaru i od lučkih skladišta do skladišta broda i obratno, ako s brodarom ima poseban ugovor o prihvaćanju i prethodno uskladištenju robe prije ukrcaja u brod.

Prvostepeni sud rješavajući spor nije rasčistio pitanje da li je drugotuženi, poduzeće "Luka", u predmetnom slučaju i u odnosu na spornog brodara primao za tuženoga brodara teret u svoja skladišta radi ukrcaja na brod, ili je obratno primao robu u skladišta do dolaska broda za račun naručitelja prijevoza - krcatelja i kao njihov pomoćnik odnosnu robu dovezio pod čekrk te ju odavde kao pomoćnik brodarov krcao na brod. Od pravilnog utvrdjenja ovoga pitanja zavisi i pitanje odgovornosti prvotuženoga zbog neispunjenja ugovorne obaveze prijevoza robe.

U nastavku postupka sud će provodjenjem odgovarajućih dokaza utvrditi: 1) da li je drugotuženi bio ujedno i pomoćnik - slagač - prvotuženog broдача i na kojoj relaciji, tj. da li skladište brod ili čekrk brod.

2) Da li je drugotuženi u predmetnom slučaju bio pomoćnik tužiteljev za dovoz robe od skladišta pod čekrk.

3) Da li je zapovjedništvo broда ili agent broдаров, nakon što je oficir broда pregledao sporni teret i odredio da se teret ima ukrcaati zadnji dan, dao drugotuženom ili njegovim radnicima posebni otkaz da se roba ne ukrca.

Valja istaći po nalazu ovoga suda: kad zapovjedništvo broда даде plan ukrcaja i prihvati robu za ukrcaj po odredjenom planu, да su robe pozvane за ukrcaj, te je dužnost krcateljeva, odnosno njihovih pomoćnika да по utvrdjenom redosljedу dovoze robu под čekrk radi ukrcaja. Ako je oficir broда odredio да se sporna roba ima ukrcaati zadnji dan zadržavanja broда i u odredjeno skladište, pa да je roba pozvana за ukrcaj, te je drugotuženi bio dužan tu robu dovesti под čekrk broда radi ukrcaja. Ako drugotuženi to nije učinio, taj propust mogao je učiniti drugotuženi ili kao pomoćnik tužitelja krcatelja, ili kao pomoćnik broдаров.

Tek kad se utvrdi činjenica u kojoj ulozi i kako je nastupao drugotuženi, bit će moguće donijeti pravilnu odluku.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-Sl-249/73-2
od 2.VIII 1973.

Vijeće: Gavro Badovinac, Branko Grbić, dr Emilio Pallua

Prijevoz stvari morem - Osiguranje tereta - Protest broдарu - Slagačeva dužnost да broдарu uloži protest - Osiguratelj regresni zahtjev prema odgovornoj osobi - Slagač nije dužan broдарu uložiti protest o količini i stanju robe koju je iskrcao, već mora o tome obavijestiti svoga komitenta - Protest je odredjen ako sadrži podatke o broju istovarenih oštećenih vreća prema pojedinim teretnicama - Ukoliko slagačev komitent smatra да protest koji je broдарu uložio stivador nije odredjen, može na temelju slagačevog izvještaja broдарu uložiti odredjeni protest - Nije opravdan